

Barns teaterskapande

TEXT: KENT HÄGGLUND

Anna Johansson är dramapedagog och lärare i teater. Hon har arbetat i många år i skola och kulturskola. Sedan den 26 maj är hon också doktor i ämnesdidaktik. För då la hon vid Stockholms universitet fram sin doktorsavhandling "Barns teaterskapande. En ämnesdidaktisk studie av drama och teater i kulturskolan". Jag ringer upp henne och frågar hur hon fick idén till den här studien.

- När jag jobbat i skolan har jag ibland tyckt att det är svårt att formulera vad vi vill att våra elever ska lära sig. En annan ingång är att jag ofta fascinerats av vad som händer när en barngrupp helt plötsligt skapar en egen dramatisk berättelse. Så jag var nyfiken på vad det egentligen är som händer i de här magiska stunderna. Och vad det är som gör att det ibland inte blir så.

- Så jag började med att observera en barnteatergrupp med 9-11 åringar på kulturskolan. Jag satt med som observatör under ett läsår då de tillsammans med en pedagog skapade en teaterföreställning, som de framförde i slutet av vårterminen. Jag började med att sitta vid sidan av, med öppen blick och pennan i hand, för att observera vad som hände. Det här var en situation jag var väl bekant med, jag hade jobbat med barngrupper på det här sättet i många år.

- Men jag upptäckte att jag inte hängde med i barnens skapande. Det gick så snabbt och det hände så många saker samtidigt. Detta var inget problem för barnen, de hanterade det suveränt bra. Därför började jag filma det som hände. För att analysera det som hände använde jag en metod som kallas multimodal interaktionsanalys. Och jag intervjuade barnen.

- I en annan del av arbetet med avhandlingen samarbetade jag med två dramapedagoger som är verksamma på kulturskolan. Vi designade lektioner tillsammans. Och försökte beskriva vad det är för kunskande som barnen använder sig av när de skapar teater.

Hur skulle du beskriva detta kunskande?

- Det är väldigt mångfacetterat. Ett kollektivt kunskapande. När barnen skapar egen teater så är de skådespelare, dramatiker, regissörer och dramaturger. Samtidigt! De bidrar med egna idéer och lyssnar in andras, på ett inläggande och respektfullt sätt.

När jag läste avhandlingen tyckte jag att det kändes som att den här kompetensen hänger ihop med leken?

- Absolut! Det slogs jag av när jag började observera.

Barnen använder sig av lekkompetenser. Deras teaterskapande gick blixtnabbt. Och det såg ut som om de lekte. Precis som i en lek kunde de gå in i- och ut ur roller blixtnabbt.

I arbetet med en doktorsavhandling måste man ju läsa mycket, för att sätta sig in i tidigare forskning på ämnet. Är det några forskare du haft speciell nytta av?

- Keith Sawyers texter hittade jag när jag kommit en bit in i mina studier. Han har forskat kring barns lek och vuxnas teaterimprovisationer. Och han jämför det med jazzmusiker i en ensemble som improviserar. Alla är inblandade, lyssnar noga på varandra och bidrar med nya idéer. Martin Götberg har skrivit om gymnasieelever som spelar teater, och hittat mycket kring vad det betyder att vara i roll - ur roll. Jag har också använt mig av Gregory Batesons teater om lek och leksignaler.

Var det något du blev överraskad över?

- Ja! Det är spännande att jag och de här två pedagogerna som ju har jobbat så länge - blev överraskade över hur mycket barnen kan! Vilket komplext kunskande det handlar om! Trots att vi ofta pratar om vad vi gör i undervisningen, så var vi inte medvetna om allt det här som barnen gör.

- En annan intressant upptäckt handlade om barn som vid första anblicken inte verkade vara så delaktiga. För mig såg det ut som om de bara tittade på det som hände. Men det visade sig att de visst var engagerade. När de gick in och agerade kunde de komma med många viktiga bidrag. Det blev tydligt att man kan vara aktiv på många olika sätt.

Sist frågar jag om Anna Johanssons planer för den närmaste framtiden?

- Jag ska göra en forskningscirkel på kulturskolan i en annan stad. Tillsammans med pedagogerna där, för att utveckla verksamheten. Och så kommer jag att undervisa på Stockholms universitet. Annas avhandling finns att ladda ner på su.diva-portal.org eller köpa via bokus.se.

Barns teaterskapande

En ämnesdidaktisk studie av drama och teater i kulturskolan

Anna Johansson

